

BOĞAZIÇI BAĞIMSIZ DENETİM ve YMM A.Ş.

BOĞAZIÇI BAĞIMSIZ DENETİM VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.

	www.bbdas.com.tr		/bbdas.com.tr		/bogazici_bbdas
	info@bbdas.com.tr		/bogazicibbdas		/company/bogazici-bagimsiz

Hamza ERTEKİN
SMMM / Denetim ve İdare Müdürü
Boğaziçi Bağımsız Denetim ve YMM A.Ş.
hamzaertekin@bbdas.com.tr

İstanbul, 14 Aralık 2023

PERAKENDE TİCARETTE UYGULANACAK İLKE VE KURALLAR HAKKINDA YÖNETMELİKTE YAPILAN ÖNEMLİ DÜZENLEMELER

14 Aralık 2023 tarih 32319 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan ve 1.1.2024 tarihinden itibaren yürürlüğe girecek, “Perakende Ticarete Uygulanacak İlke ve Kurallar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” ile, 06.08.2016 tarihli, 29793 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Perakende Ticarete Uygulanacak İlke ve Kurallar Hakkında Yönetmelik”te; perakende ticaret ve zincir mağazalar sektörünü çok yakından ilgilendiren önemli değişiklikler yapılmıştır.

Yapılan ve 1.1.2024 tarihinden itibaren geçerli olacak değişiklikler aşağıdaki gibi olup, detaylı açıklamalara başlıklar halinde yer verilmiştir:

- Amaç ve kapsamın genişletilmesi,
- İşletme büyüklüklerinin yeniden belirlenmesi,
- Tedarik zincirindeki haksız ticari uygulamaların belirlenmesi,
- Üretici, tedarikçi ve perakende işletme arasındaki ticari faaliyetlere ilişkin ödeme sürelerinin yeniden belirlenmesi,
- Bakanlığa, hızlı üretim malları satışı yapan bazı işletmelere “ tıbbi beslenme tedavisi gerektiren hastalıklara yönelik gıda ürünü satış yükümlülüğü” getirme yetkisinin verilmesi,

Merkez : Mahmutbey Mah. 2416 Sok. E2 Blok İSTOÇ Aktem Plaza No:4 K:8/58 Bağcılar / İSTANBUL Tel: 0 212 433 83 00 Fax: 0 212 433 83 03
Antalya İrtibat : Etiler Mah. 832 Sok. Arat İş Merkezi K:8 No:4/20 Muratpaşa / ANTALYA Tel: 0 242 248 26 06 Fax: 0 242 248 66 03
Kayseri İrtibat : Gevher Nesibe Mah. İstasyon Cad. Sütsever Apt. No:55/11 K:6 Kocasinan / KAYSERİ Tel: 0 352 220 50 30 Fax: 0 352 220 50 40
Bursa İrtibat : İhsaniye Mah. İzmir Yolu Cad. No:110/A D:8 Nilüfer / BURSA Tel: 0 224 240 09 07 Fax: 0 224 240 09 07
Bolu İrtibat : Kıracaçayır Mah. İzzet Baysal Cad. Güler 2 İş Hanı No:88 Kat:2/47 BOLU Tel: 0 374 210 10 28 Fax: 0 374 210 10 29
Fethiye İrtibat : Akarca Mah. Tarık Maro Cad. No:18/1 Fethiye /MUĞLA Tel: 0 507 182 76 79
Ticaret Sicil No : 700923 Mersis No : 0470058081600010 Web : www.bbdas.com.tr E-mail : info@bbdas.com.tr

- İşverenlerce yemek kartı hizmeti veren kuruluşlara ve bu kuruluşlarca anlaşmalı perakende işletmelere yapılacak ödeme sürelerinin yeniden belirlenmesi.

- Üretici ve tedarikçiye yapılacak ödeme ve iadelerin "her bir fatura veya fatura yerine geçen belge için" dikkate alınacağı.

Yönünde çok önemli düzenlemeler yapılmıştır.

Yönetmelik değişikliği ile; üretici, tedarikçi ve perakende işletmeler arasındaki ticari ilişkilerde karşılaşılan haksız ticari uygulamalar güncel ticari gelişmelere ve gelişen yeni iş modellerine göre yeniden tanımlanırken; 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'da belirlenen haksız ticaret uygulamalarına paralel yeni düzenlemeler yapılmıştır.

Ayrıca; ticari işletme büyüklükleri yeniden tanımlanmıştır. Ticaretin güncel gelişmeleri ödeme yöntemleri açısından da değerlendirilmekte ve ödemeye ilişkin sorumlulukların günümüzün ihtiyaçlarına uygun hale getirilmesi, perakende ticaretin tarafları arasındaki ekonomik çıkarların gözetilerek, rekabetin güçlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yapılan değişiklikler başlıklar halinde aşağıya çıkarılmıştır.

1- Yönetmeliğin Amaç ve Kapsamı Genişletilmiştir:

Yönetmeliğin "Amaç ve Kapsam" başlıklı 1'inci maddesine; "üretici ve tedarikçiler" de eklenmek suretiyle Yönetmelik kapsamına alınmaktadır.

Yine aynı maddede "işletmelerin uymaları" gereken görev, yetki ve sorumluluklarla ilgili bölümdeki kapsam "ticarete uyulması" gereken görev, yetki ve sorumluluklar olarak değiştirilmek suretiyle uygulama kapsamı genişletilmektedir.

2- Yönetmelikte Yer Alan "Büyük Ölçekli İşletme" Tanımı Güncellenerek, Tanımlarda Değişiklikler Yapılmıştır:

Yönetmeliğin 3/1- maddesinde yer alan "Büyük Ölçekli İşletme" tanımı aşağıdaki şekilde güncellenmek suretiyle değiştirilmiştir:

"d) Büyük ölçekli işletme: 25/5/2023 tarihli ve 32201 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler Yönetmeliğinin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen orta ölçekli işletme sınırını aşan perakende işletmeyi,"

Yönetmeliğin 3/1-j maddesinde yer alan "Küçük İşletme" tanımı Yönetmelikten çıkarılmıştır.

Yönetmeliğin 3/1 fıkrasına "Otuz Gün İçinde Bozulabilen Tarım ve Gıda Ürünü" başlıklı aşağıdaki (v) bendi eklenmiştir.

“v) Otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünü: İşlenmemiş sebze ve meyveler ile uygun saklama koşullarına rağmen üretim tarihinden itibaren otuz gün içinde bozulabilen işlenmemiş kırmızı etler, işlenmemiş kanatlı etleri, işlenmemiş su ürünleri, sakatat, mantar, yumurta, süt ve süt ürünleri, unlu mamuller, tüketime hazır gıda maddeleri ve kısmen pişmiş ürünler ile 5 inci maddenin yedinci fıkrasına göre Bakanlık tarafından karar verilen diğer ürünleri,”

3- Yönetmelik İle “Tedarik Zincirinde Haksız Ticari Uygulamalar” Düzenlemesi Getirilmiştir:

Yönetmeliğin “İlke ve Kurallar” başlıklı İkinci Bölümünde yer alan “Prim ve Bedel Talebi” başlıklı 4. maddesi başlığı ile birlikte “Tedarik Zincirinde Haksız Ticari Uygulamalar” şeklinde tamamen değiştiriliyor.

“Tedarik zincirinde haksız ticari uygulamalar

MADDE 4- (1) Haksız ticari uygulamalarda bulunulamaz. Üretici, tedarikçi ve perakende işletmeler arasındaki ticari ilişkilerde taraflardan birinin diğer tarafın ticari faaliyetlerini önemli ölçüde bozan, makul karar verme yeteneğini azaltan veya normal şartlarda taraf olmayacağı bir ticari ilişkinin tarafı olmasına sebep olan faaliyetleri haksız ticari uygulamadır.

(2) Aşağıda belirtilen faaliyetler her durumda haksız ticari uygulama kabul edilir:

a) Kalite standartlarının sağlanması amacıyla sözleşmede yer verilen ürün içeriği, kullanılacak teknoloji gibi koşullar hariç olmak üzere, herhangi bir gerçek veya tüzel kişiden mal veya hizmet teminine zorlamak.

b) Kampanya maliyetini, kampanyalı satış yapmak istemeyen tarafa yansıtmak.

c) Tarım ve gıda ürünlerinin tedarikinde ticari ilişkinin koşullarını yazılı sözleşmeyle veya taraflar arasındaki mutabakatı gösterebilecek e-posta, faks veya elektronik ortamdaki diğer yazılı araçlarla belirlememek.

ç) Karşı tarafın aleyhine tek taraflı değişiklik yapma yetkisi veren veya vade, iade ve kampanya koşulları gibi esaslı hususlarda açık ve anlaşılır olmayan hükümlere sözleşmede yer vermek.

d) Aktivoite, reklam, dergi, anons ve benzeri şekillerde tanıtım hizmeti veya teşhir ünitelerinde özel konumlandırma hizmeti gibi ürün talebini doğrudan etkileyen herhangi bir hizmet vermediği ve verdiği hizmetin türü, süresi ve/veya sayısını ve hizmet bedelinin tutar ya da oranını sözleşmede belirtmediği halde prim ve bedel almak veyahut mağaza açılışı ve tadilatı, ciro açığı, banka ve kredi kartı katılım bedeli ve başka adlar altında prim ve bedel almak.

e) Karşı tarafın kusurundan kaynaklanan durumlar hariç olmak üzere, üretim tarihinden itibaren otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünlerine yönelik siparişleri, ürünün teslim tarihinden önceki otuz gün içinde iptal etmek.

f) Karşı tarafın kusurundan kaynaklanan durumlar hariç olmak üzere, üretim tarihinden itibaren otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünlerinin tesliminden veya mülkiyetinin devrinden sonra bozulma ya da zayi olma gibi maliyetleri yansıtmak.

(3) Birinci fıkra kapsamında aşağıda belirtilen faaliyetler haksız ticari uygulama kabul edilir:

a) Karşı tarafın kusurundan kaynaklanan durumlar hariç olmak üzere idari ve cezai yaptırımlara veya müşteri şikayetlerine ilişkin maliyetleri yansıtmak.

b) Kararlaştırılan teslim tarihine uyulmaması, ürün niteliğinin ve saklama koşullarının sağlanmaması gibi nesnel ölçütlere dayanan aykırılık hallerinde uygulanacak hükümlere sözleşmede yer verilmediği hâlde ya da kamu kurumlarına veya adli mercilere başvuruda bulunulduğu gerekçesiyle, ürünlerin listeden çıkarılması, sipariş edilen ürün miktarının azaltılması, bu ürünlere ilişkin pazarlama ya da kampanya benzeri hizmetlerin durdurulması veya mali yükümlülük getirilmesi gibi ticari misillemelerde bulunmak.

c) İşletme ölçeği ile ürün ve faaliyetlerine ilişkin esaslı hususlarda gerçek dışı veya yanıltıcı açıklama veya bildirimde bulunarak karşı tarafın zararına sebep olmak.

ç) 12/C maddesinin birinci fıkrasında belirtilen hızlı tüketim malları hariç olmak üzere üretim tarihinden itibaren otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünlerini tesliminden veya mülkiyetinin devrinden sonra satılmadığı gerekçesiyle iade etmek.”

4- Yönetmeliğin “Ödeme Süresi” Başlıklı 5’inci Maddesi Tamamen Değiştirilmiştir:

Yönetmeliğin “Ödeme Süresi” başlıklı 5’inci maddesi aşağıdaki şekilde tamamen değiştirilmiştir.

Ödeme Süresi

“**MADDE 5-** (1) Üretici, tedarikçi ve perakende işletmeler arasındaki ticari ilişkilerden kaynaklanan ödemelerin, sözleşmede öngörülen süre içinde yapılması esastır.

(2) Üretim tarihinden itibaren otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünlerine ilişkin ödemelerin süresi; alacaklının mikro veya küçük, borçlunun orta veya büyük ölçekli ya da alacaklının orta, borçlunun büyük ölçekli olması durumunda otuz, diğer durumlarda kırk beş günü geçemez.

(3) İkinci fıkrada belirtilen ürünlerin dışında kalan tarım ve gıda ürünlerine ilişkin ödemelerin süresi, alacaklının mikro veya küçük, borçlunun orta veya büyük ölçekli ya da alacaklının orta, borçlunun büyük ölçekli olması durumunda altmış günü geçemez.

(4) Ödemenin çekle yapılması durumunda, geçerli ibrazın başladığı tarih; vadeli araçlarla yapılması durumunda ise vade tarihi bu maddede belirtilen süreler içinde olmalıdır.

(5) Bu maddede belirtilen süreler, teslim veya mülkiyetin devri tarihlerinden hangisi önce ise o tarih esas alınarak hesaplanır. Kısmi teslim veya devirlerde ödeme süresinin hesaplanmasında her bir teslimat veya devir ayrı ayrı dikkate alınır. Ödemenin süresi içinde yapıldığına ilişkin ispat yükü borçluya aittir.

(6) Mikro, küçük ve orta ölçekli işletmeler, Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler Yönetmeliği uyarınca sınıflandırılır. İkinci ve üçüncü fıkralar kapsamında ölçek tespiti yapılabilmesi için borçlu, e-Devlet kapısı üzerinden verilen ve işletme ölçeğini gösteren İşletme Sınıfı ve KOBİ Vasfı Belgesini alacaklıdan talep etmek ve bu belgeyi kendi işletmesi için alacaklıya vermekle yükümlüdür.

(7) Otuz gün içinde bozulup bozulmadığı hususunda tereddüde düşülen tarım ve gıda ürünlerinde Bakanlık, Tarım ve Orman Bakanlığının görüşünü alarak karar verir. Verilen karar, Bakanlığın internet sitesinde ilan edilir ve üst meslek kuruluşlarına gönderilir.”

5- Bakanlık Tarafından, Esas İşletme Konusu “Hızlı Tüketim Mallarının Satışı” Olan Büyük Mağaza Ve Zincir Mağazalar İle Bayi İşletme Ve Özel Yetkili İşletmelere “Tıbbi Beslenme Tedavisi Gerektiren Hastalıklara Yönelik Gıda Ürünü Satış” Yükümlülüğü Getirilebilmesine Yönelik Düzenleme Yapılmıştır:

Yönetmeliğin **“Raf Tahsisi”** başlıklı 11’inci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“(6) Bakanlık, birinci fıkrafta belirtilen ve şube sayısı iki yüzden fazla olan zincir mağazalara, iki yüz elli metrekareden fazla satış alanına sahip şubelerinde uygulanmak üzere, tıbbi beslenme tedavisi gerektiren hastalıklara yönelik gıda ürünü satış yükümlülüğü getirmeye yetkilidir.”

6- İşverenlerce Yemek Kartı Hizmeti Veren Kuruluşlara ve Bu Kuruluşlarca Anlaşmalı Perakende İşletmelere Yapılacak Ödeme Sürelerinde Değişiklik Yapıldı:

Yönetmeliğin **“Yemek Kartları”** başlıklı 12/A maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan **“süresi, 5 inci maddenin ikinci fıkrasında öngörülen süreyi”** ibaresi **“süresi otuz günü”** şeklinde aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

“c) İşverenlerce yemek kartı hizmeti veren kuruluşlara ve bu kuruluşlarca anlaşmalı perakende işletmelere yapılan ödemelerin süresi, **“süresi 30 günü”** aşamaz. Bu süre, ilgililerce düzenlenen fatura tarihinden itibaren başlar.”

Yapılan bu değişiklik ile daha önceden **“Yemek Kartları”** ödemelerinde Yönetmeliğin aşağıda yer verilen 5’inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan süreler dikkate alınıyordu.

“(2) Üretim tarihinden itibaren otuz gün içinde bozulabilen ve buna bağlı olarak insan sağlığı açısından tehlike teşkil etmesi muhtemel hızlı tüketim mallarına ilişkin ödemelerin süresi, alacaklı üretici veya tedarikçinin küçük işletme, borçlunun ise büyük ölçekli işletme olduğu hâllerde teslim tarihinden itibaren otuz günü geçemez. Bu süre, vadeli araçlarla yapılan ödemelerin vadesi için de geçerlidir. Bu fıkra hükmünün uygulanmasında, sözleşme dönemi içinde tarafların işletme ölçeğinde meydana gelen değişimler göz önünde bulundurulur.”

7- Üretici ve Tedarikçiye Yapılacak Ödeme ve İadelerin “Her Bir Fatura Veya Fatura Yerine Geçen Belge İçin” Dikkate Alınacağı Yönünde Değişiklik Yapıldı:

Yönetmeliğin **“Üretici Ve Tedarikçiye Yapılacak Ödeme Ve İadeler”** başlıklı 12/C maddesinin birinci fıkrasında yer alan “temini karşılığında” ibaresinden sonra gelmek üzere “her bir fatura veya fatura yerine geçen belge için” ibaresi eklenmiş ve “en az yarısı,” ibaresinden sonra gelmek üzere “her bir fatura veya fatura yerine geçen belge için” ibaresi eklenmiştir.

(1) 5362 sayılı Kanununun 62 nci maddesi ile 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 12 nci maddesi çerçevesinde azami fiyatları tarifeye belirlenen hızlı tüketim mallarının temini karşılığında **“her bir fatura veya fatura yerine geçen belge için”** üreticiye birim miktar başına yapılacak ödeme; tedarikçiler ile büyük mağaza, zincir mağaza, bayi işletme ve özel yetkili işletmeler için tarifedeki azami fiyatın yüzde (Mülga ibare:RG-18/8/2022-31927) sekseninden az olamaz.

(Ek cümle:RG-18/8/2022-31927) Büyük mağaza, zincir mağaza, bayi işletme ve özel yetkili işletmeler tarafından ödemenin tedarikçiye yapılması halinde, üreticiye yapılacak ödeme tutarına ilave olarak, tarife fiyatı ile üreticiye yapılacak ödeme tutarı arasındaki farkın en az yarısı, **“her bir fatura veya fatura yerine geçen belge için”** bu perakende işletmeler tarafından tedarikçiye ödenir.

KAYNAKÇA :

- 06.08.2016 tarihli, 29793 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Perakende Ticarete Uygulanacak İlke ve Kurallar Hakkında Yönetmelik”
- 14.12.2023 tarihli, 32319 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Perakende Ticarete Uygulanacak İlke ve Kurallar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik”